

Proffsens tips – Belysning & el

Belysning och el

Vi har här äntligen kommit till kapitlet om belysning och el. Ett viktigt men aningen komplicerat område när man kommer till regelverket. Givetvis är belysningen en av de viktigare delarna i din synbarhet i trafiken och dessutom en rätt så enkel och snabb kontroll att utföra. Vi håller oss i detta fall till tvåhjulig MC då regelverket kring belysning kan bli en aning förvirrande.

Belysning - funktion, hel och ren.

Allmänt vid kontrollen av motorcykelns belysning är att lampor och reflexer ska fungera samt att glasen ska vara hela och rena.

Ett alltför smutsigt lampglas försämrar genomsläpp av ljus. Sprickor i glasen kan orsaka bländning eller också att fukt kommer in i reflektorn. Att motorcykelns halvljus fungerar är av stor vikt och även att det är rätt inställt. Med halvljuset påslaget kan du sitta på huk framför motorcykeln med huvudet i strålkastarhöjd och då ska halvljuset inte blända. Detta är ingen exakt metod för korrekt ljusinställning men fyller ett syfte. Tänk på att ljuset kan bli bländande om du får på en passagerare och bakfjädringen sjunker ihop väsentligt. Att konvertera halogen belysning till xenon eller LED är olagligt.

Kontrollen

Slå på tändningsläge på din MC. Om du inte har halvljusautomatik slå på omkopplaren för halvljus samt en blinkers. Gå fram och kontrollera positionsljus (parkeringsljus), halvljus och blinkers. Passa på att även kontrollera helljuset, både fast helljus samt ljustuta (ljustuta oftast reglage på vänster elklo för vänster pekfinger benämnt pass eller passing). Gå sedan bak och kontrollera bakljus, skyltbelysning, röd reflex och blinkers. Därefter byt blinkers och kontrollera fram och bak. Även varningsblinkers i det fall hojen är utrustad med det. Avsluta belysningskontrollen med bromsljus både för fram- och bakbroms. Om du inte ser bromsljuset när du ansätter bromsgreppet kan du enkelt sträcka bak en hand bakom lampglaset, alternativt stå nära en vägg. Har du en MC som uppfyller Euro 4-kraven kontrollerar du också de orangea sidomonterade reflexerna. Sist men inte minst kan du nu kontrollera signalhorn samt nödstopp. Glöm inte att testa säkerhetsbrytaren vid sidostödet. Har du motorn igång så ska den stängas av om du lägger i en växel samtidigt som sidostödet är utfällt.

Varianter

En del hojar som har halvljusautomatik slår på halvljuset först när motorn är igång. Avsluta då kontrollen med halvljus innan du kör iväg för ett miljömedvetet tänk.

Omkopplare för fast helljus är allt som oftast en kontakt på vänster elko att regleras med tummen. På vissa motorcyklar sitter ljusstuta och fast helljus i samma reglage. I detta fall för vänster pekfinger. Ljustuta klicka mot dig - fast helljus skjut reglaget framåt.

DRL-ljus

Daytime Running Lights-ljus som i sig är ett varselljus kommer mer och mer på hojar. Detta får ersätta halvljus eller kombineras med halvljus dagtid.

Användning av belysning

- Vid körning i dagsljus ska normalt halvljuset vara tänt.
- Vid körning i dagsljus kan halvljus kombineras med varselljus eller ersättas av varselljus.
- Vid körning i dagsljus får halvljus kombineras med eller ersättas av en dimstrålkastare.
- De sista två punkterna gäller inte under mörker, gryning eller skymning då halvljuset ska vara tänt. I dimma eller kraftig nederbörd ska halv- eller dimljus användas.

Kontrollampor

Kontroll- eller varningslampor i instrumenteringen är något man ska känna till. Vi håller oss till de mer traditionella kontrolllamporna, men på en toppmodern hoj med flertalet hjälpsystem finns ytterligare en mängd varianter på lampor.

Kontrollampa för körriktningsvisare är grön och är en eller två till antalet. Blå lampa indikerar att helljuset är påslaget. Röd lampa med oljekanna betyder oftast lågt oljetryck. Denna lampa lyser normalt sett när motorn är avstängd och ska slockna när motorn startas. På många nyare hojar finns en röd lampa utan symbol. Detta är då en "kombinationslampa" där du ska titta på en display bredvid. Där kan symbolen lågt oljetryck eller hög motortemperatur eller både och indikeras. Stäng av motorn omedelbart! Den gula ABS-lampan visar att hojen är utrustad med låsningsfria bromsar. Denna lampa slocknar oftast när du har kört iväg med hojen. Noteras att många av Yamahas hojar har ABS-lampa som slocknar kort efter uppstart, precis som på bil.

En röd lampa med bokstäverna FI skapar osäkerhet hos många och är vanligt förekommande idag. Den står för Fuel Injection och betyder elektronisk bränsleinsprutning på svenska. Får du problem med detta system, blinkar eller lyser lampan. Uppsök verkstad för mer noggrann felsökning. Har du ingen bränslemätare så har du sannolikt en varningslampa för bränsle. Denna tänds som en uppmaning att tanka när du har några liter bränsle kvar i tanken.

Lurighet - En del av BMW:s modeller med ABS-bromsar har en kombinerad lampa för bromssystemet och ABS-systemet. Detta är en röd lampa med symbolen cirkel med parentes runt. Denna blinkar vid uppstart och slocknar när man kört iväg för att indikera fungerande ABS-system.

Pass-upp!

Att köra på bakhjulet en längre bit kopplar ur ABS-bromsarna. Stanna och starta om tändningen så har du aktiverat systemet igen.

Elsystem - säkringar

Vid säkerhetskontroll kan man i förekommande fall kontrollera säkringar. Detta utifall någon elektrisk funktion slutat fungera. Detta kan tex. vara den elektriska kylfläkten om du har en vattenkyld motor. Säkringar finns oftast i en hållare under sadeln. På en del kåphojar kan även säkringshållare finnas gömda under en plastkåpa nära framgaffeln. Detta kan du se i hojens instruktionsbok. En trasig säkring har en avbrunnen metalltråd. Ibland måste man lyfta ur säkringen ur hållaren för att kunna se detta. Har du ett elektriskt fel och säkringen ser hel ut kan säkringen ändå behöva bytas ut.

Har du en motorcykel utrustad med ABS-bromsar så kan dessa säkringar vara separerade från övriga säkringar. Oftast är de två eller tre stycken. Motorcykelns huvudsäkring sitter allt som oftast nära batteriet.

Lite om regelverket

Motorcykel som tagits i bruk den 17 juni 1999 eller senare skall framtill ha en eller två halvljusstrålkastare som kan avge vitt ljus.

Motorcykel som tagits i bruk före den 17 juni 1999 skall framtill ha en eller två halvljusstrålkastare som kan avge vitt eller gult ljus.

Tvåhjulig motorcykel får ha endast en halvljusstrålkastare. Två halvljusstrålkastare med inbördes avstånd mellan de lysande ytorna av högst 200 mm betraktas som en halvljusstrålkastare. Ett undantag finns - tvåhjulig motorcykel av 1984 eller tidigare års modell får ha två halvljusstrålkastare, även om avståndet mellan de lysande ytorna är större än 200 mm.

Tvåhjulig motorcykel får ha en (1) dimstrålkastare som kan avge vitt eller gult ljus framåt och vara placerad i fordonets centrumlinje. En avvikelse med högst 250 mm är tillåten.

Tvåhjulig motorcykel får ha en eller två varsellyktor som kan avge vitt eller gult ljus framåt. Är endast en varsellykta monterad ska den vara placerad i motorcykelns centrumlinje. Används två varsellyktor ska dessa bilda triangel med huvudstrålkastaren.

Vill du läsa på mer om alla regler kring belysning hänvisar vi till Transportstyrelsens föreskrifter om motorcyklar.